

IM.STEFANA
**FUNDACJA
BATOREGO**

ul. Sapieżyńska 10a
00-215 Warszawa
tel. 22 536 02 00
fax 22 536 02 20
batory@batory.org.pl
www.batory.org.pl

Warszawa, 22 maja 2023

Stanowisko Zespołu Ekspertów Prawnych Fundacji im. Stefana Batorego z 22 maja 2023 r. w związku z projektem nowelizacji ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (druk 3187)

W dniu 4 maja 2023 r. do Sejmu RP wpłynął poselski projekt nowelizacji ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (druk 3187). Projekt ten przewiduje obniżenie większości wymaganej dla uzyskania kworum Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz rozpoznania sprawy przez pełny skład Trybunału Konstytucyjnego.

Zespół nie widzi potrzeby szerokiego odnoszenia się merytorycznie do projektu, którego cel jest jawnie polityczny, stwierdza jednak, że zmiana tego typu, wprowadzana w związku z konkretnym postępowaniem, jest oczywiście sprzecznym z konstytucją instrumentalizowaniem prawa i naruszeniem i tak już prawie nieistniejącej niezależności niektórych sędziów TK. Dlatego projekt ten nie powinien być procedowany.

Oczywistym jest, że projekt został opracowany i wniesiony do Sejmu wyłącznie w celu stworzenia warunków dla rozwiązania kryzysu politycznego toczącego się wewnątrz Trybunału Konstytucyjnego. Jego celem nie jest zatem usprawnienie Trybunału Konstytucyjnego, lecz stworzenie warunków dla uzyskania – preferowanego przez większość polityczną – rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. Kp 1/23.

Zespół Ekspertów Prawnych Fundacji im. Stefana Batorego wielokrotnie wypowiadał się na temat postępującego rozkładu systemu kontroli konstytucyjności prawa i sytuacji panującej w Trybunale Konstytucyjnym, zarówno pod względem prawnym, jak i procesowym oraz organizacyjnym. W naszych stanowiskach zwracaliśmy uwagę m.in., że:

- orzeczenia Trybunału są wydawane z udziałem osób nieuprawnionych (tzw. sędziowie dublerzy),
- wybór składów orzeczniczych Trybunału jest nietransparentny, a częste zmiany w składach wskazują na manipulowanie składami orzekającymi Trybunału,
- wybory Prezesa Trybunału zostały przeprowadzone w sposób spreczny z prawem,
- Trybunał Konstytucyjny jest aktualnie kierowany przez osobę, której kadencja na stanowisku Prezesa Trybunału wygaśa kilka miesięcy temu,
- Trybunał nie zachowuje minimalnych standardów niezależności wobec sił politycznych.

Obecna sytuacja w Trybunale Konstytucyjnym, która doprowadziła do paraliżu decyzyjnego tej instytucji, jest przejawem pełnej zależności obecnego składu Trybunału Konstytucyjnego od wpływów politycznych. Takie są bowiem konsekwencje wyboru do Trybunału Konstytucyjnego polityków, którzy udają sędziów, orientują się na bieżące cele polityczne, pozostając bezradnymi wobec złożoności spraw zawisłych w Trybunale, tracą z pola widzenia Konstytucję oraz obywateli wraz z ich prawami i wolnościami.

W obecnej sytuacji nie powinno ulegać niczyjej wątpliwości, że system kontroli konstytucyjności prawa uległ rozkładowi i wymaga gruntownej reformy oraz odbudowy. Zakładamy, że jest to rozkład tymczasowy, a proces przywracania systemu kontroli konstytucyjności prawa do stanu zgodnego ze standardami państwa prawnego powinien być, niezależny politycznie i prowadzony z udziałem możliwie licznej grupy organizacji obywatelskich.

Zespół Ekspertów Prawnych Fundacji im. Stefana Batorego

dr hab. **Piotr Bogdanowicz**, adiunkt w Katedrze Prawa Europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Łukasz Bojarski, prezes zarządu Instytutu Prawa i Społeczeństwa INPRiS, były członek Krajowej Rady Sądownictwa

Jacek Czaja, prezes Towarzystwa Prawniczego w Lublinie, były wiceminister sprawiedliwości

dr hab. **Monika Florczak-Wątor**, profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, kierownik Centrum Interdyscyplinarnych Studiów Konstytucyjnych UJ

dr hab. **Agnieszka Frąckowiak-Adamska**, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego w Katedrze Prawa Międzynarodowego i Europejskiego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii

Jarosław Gwizdak, prawnik, działacz społeczny, członek zarządu Instytutu Prawa i Społeczeństwa INPRiS

dr hab. **Wojciech Jasiński**, profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, Inkubator Doskonałości Naukowej – Digital Justice, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

dr **Piotr Kładoczny**, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, sekretarz zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

mec. **Magda Krzyżanowska-Mierzewska**, radca prawny, od 1993 do 1998 prawniczka w Sekretariacie Europejskiej Komisji Praw Człowieka, od 1998 do 2018 – w Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu

prof. dr hab. **Marcin Matczak**, profesor uczelni w Katedrze Filozofii Prawa i Nauki o Państwie Uniwersytetu Warszawskiego, partner w Kancelarii Domański Zakrzewski Palinka sp. k.

dr hab. **Sławomir Patyra**, profesor UMCS w Lublinie, kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego, radca prawny

dr hab. **Tomasz Pietrzykowski**, profesor na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, dyrektor Centrum Badawczego Polityki Publicznej i Problemów Regulacyjnych

dr hab. **Anna Rakowska**, profesor w Katedrze Prawa Konstytucyjnego Uniwersytetu Łódzkiego, adwokat

dr hab. **Anna Śledzińska-Simon**, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Katedra Prawa Konstytucyjnego, Uniwersytet Wrocławski

dr hab. adw. **Maciej Taborowski**, profesor w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk, Hoffman, Taborowski i Wspólnicy Adwokacka Spółka Partnerska

dr **Tomasz Zalasiński**, członek zarządu Stowarzyszenia im. prof. Zbigniewa Hołdy, Kancelaria Domański Zakrzewski Palinka sp.k., sędzia Trybunału Stanu